

Plaatsen van een pacemaker

Informatiebrochure

Afdeling G30

01 Inhoud

Anatomie van het hart	4
Wat is een pacemaker?	5
Soorten pacemakers	6
Verloop van het plaatsen van een pacemaker	7
Nazorg en leefregels na het plaatsen van een pacemaker	9
Mogelijke complicaties en risico's	11

02 Welkom

Van harte welkom op verpleegeenheid G30. Ons team van gespecialiseerde artsen en verpleegkundigen staat klaar om jou te begeleiden.

Met deze brochure willen we jou en je naasten duidelijke informatie geven over de plaatsing van een pacemaker. Het is belangrijk om de richtlijnen en adviezen in deze brochure goed op te volgen.

Heb je na het lezen van deze brochure nog vragen, opmerkingen of bezorgdheden? Spreek er gerust over met je arts of één van de verpleegkundigen.

We wensen je alvast een spoedig en vlot herstel!

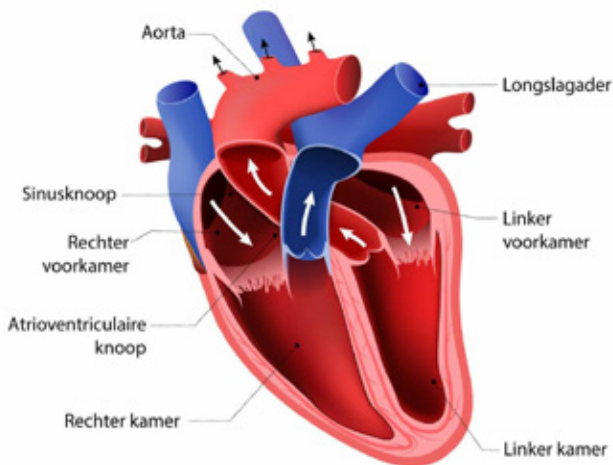
Het team cardiologie

03

Anatomie van het hart

Het hart bestaat uit een linker- en een rechterkant. Beide kanten zijn onderverdeeld in twee ruimtes: een voorkamer (bovenaan het hart) en een kamer (onderaan het hart). Zo spreken we van een linkervoorkamer en linkerkamer, en van een rechtervoorkamer en rechterkamer.

De draden van een pacemaker (leads) worden altijd aan de rechterkant van het hart geplaatst.

Een pacemaker is een apparaat dat geïmplanteerd wordt bij patiënten waarbij het hartritme te traag dreigt te worden. Hierdoor wordt er onvoldoende bloed rondgepompt in het lichaam.

Het is een klein apparaatje van ongeveer 5cm x 4cm x 0.5cm dat onderhuids onder het sleutelbeen boven de borstspier wordt geplaatst, meestal aan de linkerkant. Het geeft een elektrische stimulus, zo wordt een te trage hartslag opgevangen. De pacemaker zorgt ervoor dat het hart op het juiste ritme blijft slaan, zodat je je beter kunt voelen en weer actiever kunt zijn. Hierdoor verminderen de klachten ten gevolge van een te traag hartritme.

Aan de pacemaker zitten één of twee lange draden, ook wel de pacemakerleads genoemd. Een batterij zorgt ervoor dat de pacemaker jarenlang een elektrische impuls kan afgeven.

Met behulp van enkele onderzoeken wordt er beslist of je een pacemaker nodig hebt, en welk type.

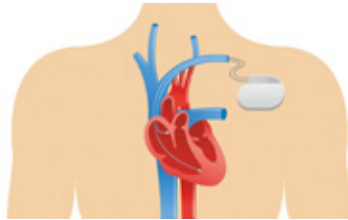
05 Soorten pacemakers

Tweekamer pacemaker

De tweekamer pacemaker heeft twee pacemakerdraden of leads. Eén draad zit in de rechter voorkamer en één draad in de rechter kamer.

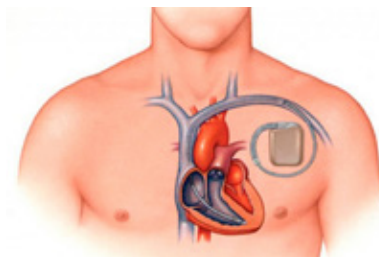
Hoe werkt het?

De pacemaker stuurt elektrische prikkels naar zowel de voorkamer als de kamer, zodat het hart in een normaal en gecoördineerd ritme blijft kloppen. Dit zorgt voor een stabiele hartslag en een betere bloedcirculatie.

Eénkamer pacemaker

Bij een éénkamer pacemaker wordt er enkel een draad in de rechterkamer geplaatst. Dit gebeurt minder frequent en bij specifieke indicaties, zoals bepaalde hartritmestoornissen. Dit wordt door de arts met jou besproken.

Verloop van het plaatsen van een pacemaker

Vorbereiding

Wat breng je mee naar het ziekenhuis?

- Je identiteitskaart (en eventueel je bloedgroepkaart).
- De ingevulde vragenlijst (anamnese), als je die ontvangen hebt.
- Een lijst met je thuismedicatie.
- Je thuismedicatie voor twee dagen.

Tip: Laat dure spullen en juwelen thuis!

Je wordt op de dag van de implantatie s'ochtends in het ziekenhuis verwacht. De exacte datum en het tijdstip krijg je op voorhand meegedeeld.

Vanaf middernacht voor de ingreep moet je nuchter blijven. Dat betekent: niet eten, drinken of roken - ook niet als je ingreep pas in de namiddag plaatsvindt.

De ochtend van de ingreep mag je je gebruikelijke medicatie innemen met een klein slokje water, tezij anders vermeld door je cardioloog. Als je bloedverduunners neemt, word je hierover apart geïnformeerd door je cardioloog.

De ingreep

Een pacemakerimplantatie is een relatief kleine ingreep, maar je blijft één nacht in het ziekenhuis. De plaatsing duurt meestal één tot twee uur en gebeurt onder lokale verdoving.

Na de ingreep kan je arm wat stijf of pijnlijk aanvoelen. Beweeg je arm rustig – dat helpt bij het herstel – maar vermijd plotse of zware bewegingen.

Na de ingreep

Na de plaatsing ontvang je per post een kaartje waarop vermeld staat dat je een pacemaker draagt. Bewaar dit altijd in je portefeuille, bij je identiteitskaart en rijbewijs.

Nazorg en leefregels na het plaatsen van een pacemaker

Onmiddellijk na de ingreep

Na de ingreep word je teruggebracht naar je kamer. Daar sluiten we een klein toestel aan via enkele plakkers: dit heet **telemetrie**. Hiermee kunnen we je hartritme dag en nacht opvolgen. Als er iets afwijkends te zien is, kunnen we onmiddellijk ingrijpen.

De dag na de ingreep:

- wordt er een röntgenfoto van je borstkas genomen;
- controleert de cardioloog de werking van je pacemaker.

Beweging en bescherming

- **Draagdoek**

Je draagt de eerste 24 uur een draagdoek om overmatige bewegingen van je arm te vermijden.

- **Autorijden**

Je mag **vier weken niet met de auto rijden**. Tijdens de eerste controleafspraak wordt bekeken of je opnieuw mag rijden. Dit verbod is belangrijk omdat de pacemakerdraadjes (leads) nog moeten vastgroeien. Als ze loskomen, kan dat ernstige gevolgen hebben. Bij een ongeval kort na de ingreep kan je zelfs aansprakelijk worden gesteld.

- **Tillen en bewegen**

- Geen zware lasten tillen gedurende 4 weken.
- Vermijd armbewegingen boven schouderhoogte gedurende 2 weken.
- Raak de pacemaker zelf niet aan, en probeer niet om deze te verplaatsen of te draaien.

Wondzorg

- Voor je vertrek uit het ziekenhuis wordt het verband gecontroleerd en verzorgd.
- **Na 1 week** mag je het verband verwijderen.
- De hechtingen zijn **oplosbaar** en hoeven dus niet verwijderd te worden.
- Zolang het verband op zijn plaats zit, mag je **niet in bad. Douchen** mag wel.

Contacteer je huisarts als je merkt dat:

- het verband vuil, bloederig of etterig is;
- de wonde rood, pijnlijk of gezwollen is.

Beeldvorming en pacemaker

De meeste beeldvormingstoestellen vormen geen probleem voor je pacemaker:

- RX (röntgenfoto) en CT-scan zijn veilig.
- MRI is mogelijk met de nieuwste pacemakers, maar er zijn extra voorzorgsmaatregelen:
 - Meld altijd dat je een pacemaker hebt.
 - De pacemaker moet vooraf aangepast worden.
 - Na het onderzoek worden de oorspronkelijke instellingen terug geactiveerd.

Als je opnieuw dezelfde klachten opmerkt, neem dan gerust contact op met je behandelende cardioloog.

08 Mogelijke complicaties en risico's

Een pacemakerimplantatie verloopt meestal veilig. Toch kunnen er in sommige gevallen complicaties optreden. Hieronder vind je een overzicht, opgedeeld volgens het moment waarop ze kunnen voorkomen.

Kort na de ingreep

Verplaatsing van de pacemakerdraad (lead)

De draad kan verschuiven of loskomen, waardoor de pacemaker niet goed functioneert. Dit is de meest voorkomende complicatie.

Daarom is het cruciaal om de eerder vermelde leefregels goed op te volgen:

- 4 weken geen zware lasten tillen
- 2 weken geen armbewegingen boven schouderhoogte

Soms is een tweede ingreep nodig om de draden opnieuw correct te plaatsen.

Lucht tussen long en borstwand (pneumothorax)

Tijdens de ingreep kan er lucht vrijkomen rond de long, wat kan leiden tot kortademigheid. Vaak lost dit spontaan op, al is een iets langer verblijf in het ziekenhuis soms nodig.

Vocht of bloed rond het hart (hartzakje) (hartzakje)

Dit is een zeldzame maar ernstige complicatie waarbij er vocht of bloed in het hartzakje komt, waardoor het hart minder goed kan pompen.

Symptomen kunnen zijn: hartkloppingen, kortademigheid, duizeligheid of pijn op de borst. In veel gevallen stabiliseert dit spontaan.

Enkele dagen tot weken na de ingreep

Bloeduitstortingen (hematomen)

Een bloeduitstorting rond de pacemaker kan zwelling en pijn veroorzaken.

Infectie

Soms ontstaat er pas na enkele dagen of weken een ontsteking of infectie aan de wond of de pacemaker. Een tijdige medische opvolging is dan belangrijk.

Maanden tot jaren na de plaatsing

Beschadiging van het toestel

De pacemaker of een van de draden kan beschadigd raken, waardoor het hart minder goed wordt gestimuleerd.

Laattijdige infecties

Bacteriën kunnen zich op termijn hechten aan de pacemaker en een ernstige infectie veroorzaken, zelfs jaren na de ingreep.

Andere mogelijke problemen

Verstoorde signalen

De pacemaker kan soms te veel of te weinig elektrische signalen opmerken, waardoor hij niet goed functioneert. Dit kan meestal opgelost worden door aanpassing van de instellingen of, indien nodig, herplaatsing van een draad.

Snelle hartslag

In zeldzame gevallen kan de pacemaker een versnelde hartslag veroorzaken. Dit kan gecorrigeerd worden via herprogrammering van het toestel.

Problemen met de batterij

De batterij kan sneller leeg raken dan verwacht of defect raken, wat vervanging noodzakelijk maakt.

Tot slot

Een pacemaker biedt geen 100% garantie tegen het ontstaan van nieuwe hartritmestoornissen.

Door de leefregels goed op te volgen, verklein je de kans op complicaties aanzienlijk.

Notities

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vragen?

Contacteer in eerste instantie je huisarts. Indien de huisarts je doorverwijst of niet bereikbaar is, kan je contact opnemen met:

afdeling cardiologie
tel.: 011 69 97 10

secretariaat cardiologie
tel.: 011 69 95 90

Diestersteenweg 100 • 3800 Sint-Truiden
www.sint-trudo.be

Volg ons op